

Περὶ καλλιεργείας τοῦ βάμβακος καὶ περὶ
βαμβακοκλωστικῶν μηχανῶν.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέδωκεν ῥῆσις διπάναις φυλλάδιον, ἐν ᾧ περιελήφθησαν διάφοροι ἀξιόλογοι πραγματεῖαι μετὰ εἰκονογραφιῶν περὶ τῆς καλλιεργείας ὅλων τῶν εἰδῶν τοῦ βάμβακος εἰς ὅλας τὰς βαμβακοφόρους χώρας καὶ τὸ διανέμει δωρεάν.

Ἐπαινοῦντες τὴν πρᾶξιν ταύτην τοῦ ὑπουργείου δὲν δυνάμεθα νὰ παραλείψωμεν καὶ τὸν Κ. Φωστηρόπουλον ὅστις συνέλεξεν ἐκ διαφόρων σπουδαίων συγγραφῶν καὶ μετέφρασε τὰς ἐν λόγῳ πραγματείχς, τὰς ὁποίας συνοδεύει διὰ προλόγου καὶ τινῶν σπουδαίων σημειώσεων ἀξίων ν' ἀναγγωσθῶσιν. Ὁ Κύριος Φωστηρόπουλος εἰς δύνι ζητεῖ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἡμετέρων, εἰς τὰ περὶ βαμβακοκλωστικῶν μηχανῶν καὶ εἰς τὴν κατὰ προτίμησιν καλλιέργειαν τοῦ εὐγενεστέρου εἴδους τοῦ βάμβακος τοῦ ὄνομαζομένου Sea-Island μακροτένου.

Εὐρίσκοντες ὁρθοτάτας τὰς περὶ τούτων παρατηρήσεις αὐτοῦ μεταφέρομεν μέρος τοῦ προλόγου του καὶ τινας σημειώσεις τὰς ὁποίας συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγγώστας, συνενούντες καὶ ἡμεῖς τὴν φωνὴν μας ὅπως προτρέψωμεν μετὸ τοῦ Κ. Φωστηροπούλου εἰς σκέψεις περὶ συστάσεως βιομηχανικῶν καταστημάτων τῆς βαμβακουργίας.

«Ἔ καλλιέργεια τοῦ βάμβακος, ἀπὸ τριῶν ἥδη ἐτῶν εὑδοκιμήσασα εἰς τινα μέρη τῆς Ἑλλάδος, συνεκίνησεν δλόκληρον τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, διὰ τε τὰ κέρδη τὰ ὁποῖα ἐπραγματοποίησάν τινες καὶ διὰ τὰς μεγάλας γενικῶς ὠργείεις τὰς ὁποίας ἐπηγγέλετο τοῖς εἰς αὐτὴν ἔνασχολημένοις. Ἐνῷ δὲ ἡρχισε τοσοῦτον καλῶς ἡ γεωργικὴ αὔτη βιομηχανία, προσιωνίζομένη τόσα μεγάλα καλὰ διὰ τὸν τόπον μας, αἴφνης αἱ μὲν ἀδιάκοπαι βροχαὶ τοῦ παρελθόντος φθινοπώρου κατέστρεψαν τὸ πλεῖστον τοῦ προϊόντος τῆς βαμβακοσπορᾶς, ζημιώσασαι μεγάλως τοὺς ἡμετέρους βαμβακούμους, ἡ δὲ ἐν Αγγλίᾳ ἔκπτωσις τῆς τιμῆς τοῦ βάμβακος, ἡ μᾶλλον εἰπεῖν, ἡ τελείᾳ ἀζητησία αὐτοῦ, ἔφερεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν! Ἀλλ' εἴναι ἀράγε τοσοῦτον ἀπελπιστικὸν τὸ πρᾶγμα, ὥστε δικαίως οἱ παρ' ἡμῖν καλλιεργηταὶ τοῦ βάμβακος νὰ κατέχων-

ταὶ ὑπὸ τοσαύτης ἀπελπισίας; νομίζομεν ὅχι, καὶ θέλομεν προσπαθήσει νὰ ἐκθέσωμεν τοὺς λόγους οἵτινες μᾶς πείθουσι νὰ φρονῶμεν οὕτω.

«Δέγουσι συνήθως ὅτι ὁ πόλεμος τῆς Ἀμερικῆς ἔφερε τὴν ὑψωσιν τῆς τιμῆς τοῦ Βαμβακοῦ, ἡ διάρκεια αὐτοῦ θέλει ἵστως διατηρήσει τιμὴν συμφέρουσαν εἰς τὸ προϊόν τουτο, ἀλλ' ὅτι ἡ λῆξις τοῦ πολέμου τούτου θέλει ἐπαναφέρει τὰ πράγματα εἰς ὥν ἦσαν πρὸ αὐτοῦ κατάστασιν.

«Οἱ Βαμβακοί τῆς Ἀμερικῆς, ως γνωστὸν, εἶναι προϊόν τῆς ἐργασίας τῶν μαύρων δούλων, τοὺς ὅποιους μετεκόμιζον ἐκ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λίκεανίας οἱ μετερχόμενοι τὴν σωματεμπορίαν καὶ ἐπώλου, εἰς τυὺς Ἀμερικανοὺς Βαμβακοκόμους, οἵτινες ἐδαπάνουν μόνον διὰ τὴν διατροφὴν καὶ τὴν συντήρησιν αὐτῶν. Οἱ ἀκμάζων δυνάμεις ἡδη πόλεμος μετέβαλε διζηδὸν τὸ καλλιεργητικὸν σύστημα τῶν Ἀμερικανῶν καὶ θέλει καταργήσει ὅλως τὴν δουλείαν, ἐὰν ὑπερισχύσωσιν, ως ὑπάρχουσιν ὅλαις αἱ πιθανότητες, οἱ Βόριοι.

«Ἄμα ωἱ ἐλευθερῶσιν οἱ δοῦλοι οὗτοι, τὸ μὲν πρῶτον θέλουσιν ἔχει, ἀναμφιβόλως, ἀποστροφὴν πρὸς τὴν ἐργασίαν διότι αὕτη θέλει ἐνθυμίζει αὐτοῖς τοὺς χρόνους τῆς θλιβερᾶς αὐτῶν δουλείας (τοῦτο παρετυρήθη εἰς δλους τοὺς ἀπελευθερουμένους δούλους). Κατόπιν δυνάμεις, ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πιεζόμενοι θέλουσι στραφῆ πρὸς τὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ἄνευ ζέσεως καὶ μόνον ὅπως δυνηθῶσιν· ὑπὸ πολαμβάνωσι τὰ ἀπολύτως αὐτοῖς ἀναγκαῖα. Πολὺ δὲ ἀργὰ θέλει ἔλθει εἰς αὐτοὺς ἡ ἐπιθυμία τοῦ κέρδους, τῆς ἀποταμιεύσεως, τῆς ὑλικῆς, ἐνὶ λόγῳ προσδόου· ἀλλὰ τότε θέλουσιν ἀποκατασταθῆ ἐλεύθεροι ἐργάται, καὶ θέλουν ἐργάζεσθαι εἴτε διὰ νὰ παράγωσι διὰ λογαριασμὸν τῶν, εἴτε ἐπὶ ἡμερομησίῳ δι' ἄλλους, ως καὶ οἱ παρ' ἡμῖν ἐργάται, ὡστε εἰς τὸ περὶ τῶν ἐργατῶν κεφάλαιον οὐδεμίᾳ θέλει ὑπάρξει διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἡμετέρων Βαμβακοκόμων καὶ τῶν Ἀμερικανῶν. Άς ὑποθέσωμεν δυνάμεις πρὸς στιγμὴν, ὅπερ ὅλως ἀπίθανον, διότι τὸ τέλος τοῦ πολέμου ἀποβαίνει ὑπὲρ τῶν Ἀγγενωτικῶν Ἀμερικανῶν καὶ ἐπομένως ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς δουλείας· πρῶτον μὲν μέγας ἀριθμὸς δούλων ἐφονεύθη ἡδη εἰς τοὺς πολέμους, ἡ ἀπέθανεν ἐκ τῶν κακουχιῶν· δεύτερον δὲ εἰς πολλοὺς δούλους ἐπέτρεψεν ἡδη ἡ Μεσημβρινὴ Ὀμοσπονδία τὴν χρῆσιν τῶν ὅπλων, ἐπομένως οὗτοι δυσκόλως θέλουσιν ὑποβληθῆ εἰς τὴν ταπεινωτικὴν τῶν ἀνδραπόδων ἐργασίαν, ἀφ' οὗ ἀπαξ ἐχρημάτισαν στρατιῶται·

καὶ τρίτον, ἐπειδὴ ὑπὸ τῶν μεγάλων ναυτικῶν δύναμεων ἐμποδίζεται καὶ καταδιώκεται αὐστηρῶς ἢ σωματεμπορία, ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν κρυφίων καὶ λίαν ἐπικινδύνων μετακομίζομένων πρὸν πώλησιν μαύρων ἀνθρώπων ἡλαττώθη ὑπερβάλλοντας καὶ δισημέραι ἐλαττοῦται· ὅστε τὸ ἐμπόρευμα τοῦτο κατήντησε σπανιότατον καὶ ἥδη ἡ ἀξία τῶν ἀνδραπόδων εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν 5—10 χιλιάδων φράγκων ὅταν λοιπὸν ὑπολογίσῃ τις τὸν ἔτησιν τόκον τῆς ἀγοραίας τιμῆς ἐνὸς δούλου, τὸ χρεωλύσιον τοῦ κεφαλαίου τῆς ἀγορᾶς αὐτοῦ, τοὺς θανάτους, ἀσθενείας ἢ ἄλλας ἀνικανήτητας τῶν δούλων ἐν γένει, ὡς καὶ τὰ ἔξοδα τῆς διατροφῆς καὶ συντηρήσεως αὐτῶν, θέλει πεισθῆ, ὅτι ἡ ἐργασία τῶν τοιούτων ἀνθρώπων δὲν θέλει εἰσθαι εὐθυνοτέρα τῆς τῶν ἐλευθέρων ἐργατῶν, τῶν ἐργαζομένων ἐπὶ πληρωμῇ ἡμερομισθίου. Ἡ μεγάλη λοιπὸν ὑπεροχὴ, ἣν θέλουσιν ἔχει οἱ βαμβακοκόμοι τῆς Ἀμερικῆς, δὲν εἴναι ἡ ἐκ τῶν δούλων, ἀλλ' ἡ ἔξη. Οὗτοι διὰ τὰ πολλὰ καὶ ποικίλλα σκαλίσματα, τὰ ὅποια ἀπαιτεῖ τὸ βαμβακοδένδρον, μεταχειρίζονται τὰ ὀλεγοέξοδα ἄροτρα, ἐνῷ οἱ ἡμέτεροι βαμβακοκόμοι ἔχουσι μόνους τοὺς πολυεξόδους ἀνθρωπίνους ἤραχίονας· ἡ ὑπεροχὴ δὲ αὕτη εἴναι πολὺ σπουδαιοτέρα παρ' ὅσον φαίνεται ἐκ πρώτης ὅψεως, διότι ὅχι μόνον ἡ δαπάνη τῶν σκαλιστικῶν ἐργασιῶν, τῶν γινομένων διὰ ἄροτρων συρομένων ὑπὸ ἵππων ἢ ἡμιόνων, εἴναι μηδὲν ὡς πρὸς τὴν διὰ τῶν ἀνθρώπων ἐνεργουμένην, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διότι ὁ βαμβακοκόμος, ἔχων ἀδιαλείπτως εἰς τὴν διάθεσιν του ὑποζύγια καὶ ἄροτρα, ἀδιακόπως περιποιεῖται τὴν γῆν, σκαλίζει ἐπανειλημμένως, καλῶς καὶ ἔγκαρδῶς τὰ φυτά, τοῦτο δὲ συντελεῖ ὑπερβαλόντως εἰς παραγωγὴν ἀφθονοτάτην· ἐνῷ δὲ ἀνθρώπους σκαλίζων, οὔτε ἐνήμερος δύναται νὰ ἔναι εἰς τὰς πολλὰς καὶ ποικίλλας ἐργασίας, οὔτε ἔχει τὸν ὄλικὸν καιρὸν νὰ σκαλίσῃ ἐπανειλημμένως· ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν δὲ Ἀμερικανὸς, καὶ τοι ἔξοδεύων ὀλιγώτερα, ἔχει παραγωγὴν πολὺ ἀγωτέραν τοῦ ἡμέτερου καλλιεργητοῦ.

«Ἡ δευτέρα ὑπεροχὴ τῶν Ἀμερικανῶν συγίσταται εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ βελτίωσιν τῶν σπόρων τοῦ βάμβακος, διὰ τοῦτο καὶ τὸ προϊόν αὐτῶν πωλεῖται πάντοτε εἰς ἀνωτέραν τιμὴν, ἐγῷ παρ' ἡμῖν συγήθως παραμελεῖται ἡ ἐκλογὴ αὕτη.

«Εύτυχῶς καὶ πρὸς τὰ δύο ταῦτα εἰδὼν τῆς ὑπεροχῆς δύνανται οἱ Ἑλληνες νὰ συναγωνισθῶσιν, ἐάν θέλωσιν, αξιομάχως καὶ λίαν ἐπιτυχῶς ἄροτρα διὰ σκάλισμα καὶ τὰς λοιπὰς καλλιερ-

γητικάς ἐργασίας, δχι μόνον εὐκόλως δύναται τις νὰ προμηθευθῇ ἐκ τῆς Εύρωπης, ἀλλ' εύτυχῶς κατασκευάζει τοιαῦτα καὶ τὸ ἐν Πειραιεῖ Ἑλληνικὸν σιδηρουργεῖον· διατί λοιπὸν οἱ γνημονέστεροι καὶ οἱ μᾶλλον ἔμποροι Βαμβακοκόμοι δὲν εἰσάγουν παρ' ἡμίντην χρῆσιν τῶν ἀρότρων διὰ τὸ σκάλισμα καὶ λοιπὰς καλλιεργητικὰς ἐργασίας τοῦ Βαμβακού; Ἡ χρῆσις αὐτῶν θέλει φέρει μεγάλην μὲν οἰκονομίαν εἰς τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς ἄφθονον δὲ συγκομιδὴν. Πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου, φρονῶ, ὅτι ἥδυνατο μεγάλως νὰ συντελέσῃ ἡ ὑπόσχεσις μεγάλου Βραβείου, εἴτε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἴτε ὑπὸ ἑταῖρ' ας ἴδιωτεκῆς πρὸς τοὺς δοσοπρώτους εἰσάχουσι τὴν χρῆσιν τῶν ἀρότρων τούτων· διότι ἔαν γίνη τοῦτο τότε ἀντὶ τῶν 100—120 λεπτῶν, εἰς τὰ ὄποια ἀναβαίνουσι σήμερον τὰ ἔξοδα τῆς ἐν Ἑλλάδι παραγωγῆς ἐκάστης δικάδος Βαμβακος, θέλουσιν ἀμέσως καταβῆναι 50—60 λεπτὰ μόνον!

«Ἡ αὐτὴ παρατίθησις καὶ ὡς πρὸς τὴν ποιότητα· ἡ δαπάνη διὰ τὴν ἐργασίαν γίνεται πάντοτε ἡ αὐτὴ, εἴτε καλός, εἴτε κακός εἶναι ὁ σπόρος, ὑπάρχει δῆμως μεγάλη διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν ἀγοραίαν τιμὴν τῶν διαφόρων ποιοτήτων· διατί λοιπὸν νὰ μὴ γίνηται ἐκλογὴ τοῦ σπόρου παρ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων Βαμβακοκόμων;

«Οἱ Ἀμερικανοὶ μειονεκτοῦσι τῶν Ἑλλήνων ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν τοῦ εἴδους τοῦ μακροτένου Βαμβακος τοῦ ὀνομαζόμενου «Sea island». Τὸ εἴδος τοῦτο δύναται νὰ εύδοκιμήσῃ μόνον εἰς τὰ παράλια, διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἡ κυρίως Βαμβακοφόρος χώρα τῆς Ἀμερικῆς εἶναι μεσόγειος, εἰς τὰς δχθας τοῦ μεγάλου ποταμοῦ Μισσισσιπῆς, πολὺ μακράν τῆς θαλάσσης, οἱ Ἀμερικανοὶ παραγίτησαν ἐκεῖ τὴν καλλιεργείαν τοῦ εἴδους τούτου, διότι δοκιμασθὲν ἀπέδειξεν, ὅτι δὲν δύναται νὰ εύδοκιμήσῃ ὅλην μακράν τῆς θαλάσσης. Ἐν Ἑλλάδι δῆμως τὸ εἴδος τοῦτο πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ κατὰ προτίμησιν, καθ' ἔξοχῶς ἀγαπῶν τὴν ἀτμοσφαίραν τῆς θαλάσσης καὶ τὸν θερμὸν ἥλιον, τῶν ὄποιων ἀμφοτέρων ἀφθονεῖ ἡ Ἑλλάς· θέλουν ἐπομένως πράξει λίαν φρονίμως δῆλοι οἱ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ παράλια Βαμβακοκόμοι ἔαν καλλιεργήσωσι κατὰ προτίμησιν τὸ εἴδος τοῦτο τὸ ὄποιον, ἐνῷ ἀπαιτεῖ τὴν αὐτὴν μὲ τὰ ἄλλα εἴδη τοῦ Βαμβακού καλλιεργεῖαν, μετά τινος μόνον μεγαλύτερας περιποιήσεως, τὸ προϊόν δῆμως αὐτοῦ κατά τε τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἀγοραίαν τιμὴν εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερον. Σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὰς τιμὰς τῶν ἐν τῇ

άγορας τοῦ Λονδίου τεμῶν τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ Βάμβακος, ἵνα ἔξ αὐτῶν πεισθῇ ἔκαστος περὶ τῆς μεγάλης σπουδαιότητος τοῦ εἰδούς Sea island, ἡτοι, ἡ τρέχουσα τιμὴ τῶν διαφόρων ποιοτήτων τοῦ Sea inland εἶναι 40, 44, 50, 56, 64, 74,

η	Αίγυπτου	13, 17, 19, 21, 23.
η	Σμύρνης	10, 12, 14, 15, 16, 19.
η	Ινδῶν	19, 20, 21, 21-1/2.
η	Κίνας	11, 12, 12 1/2 13, 15.
η	Βεγγάλης	7, 71/2, 8, 9, 9 1/2 10.

(Ἐκ τῆς Κλειοῦς τῆς 12/24 Φεβρουαρίου 1865).

«Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λοιπὸν συνάγεται τὸ ἀλάνθαστον συμπέρασμα, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δύναται, μετ' ἐπιτυχίας, νὰ συναγωνισθῇ πρὸς τὴν Ἀμερικὴν ἐν τῇ καλλιεργείᾳ τῆς Βάμβακος καὶ ἐπομένως, ὅτι οἱ Ἑλληνες βαμβακοκόμοι ἀδίκως ἀπελπίζονται.

αἵ πάρχει ὅμως καὶ ἄλλο τι τὸ ὅποιον δὲν πρέπει νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν μας. Ή μεταποίησις τοῦ Βάμβακος εἰς νήματα καὶ εἰς ὑφάσματα εἶναι βιομηχανία ὅσον ἀπλὴ, τοσοῦτον καὶ πλουτοφόρος· διότι μέγα μὲν μέρος τῶν προϊόντων αὐτῆς θέλουσι καταναλίσκεσθαι ἐντὸς τοῦ τόπου, ὅλου δὲ τοῦ ὑπολοίπου ἡ ἔξαγωγὴ καὶ ἡ ἔξόδευσις θέλει εἶσθαι πολλὰ εὔκολος, διότι αἱ πρὸς Βορρᾶν ἡμῶν χῶραι, μὴ παράγουσαι βάμβακα, οὔτε ἔχουσιν, οὔτε θέλουσιν εὔκόλως δυνηθῆ νὰ συστήσωσι νηματοποιεῖα καὶ ὑφασματοποιεῖα. Ἐπικρατεῖ ὅμως παρ' ἡμῖν κοινῶς σφαλερά τις ἴδεα, ὅτι ἡ βιομηχανία δὲν συμφέρει εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι δῆθεν ἐνταῦθα τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν εἶναι ὑψωμένα, ἐνῷ ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ εἰσὶν εὐθηνά. Μεγάλη ἀπάτη! τὰ ἡμερομίσθια τῶν βιομηχανικῶν ἐργατῶν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ εἶναι κατ' ἀνώτατον μὲν δρον δέκα φράγκα καθ' ἡμέραν ἐργάσιμοι, κατ' ἐλάχιστον δὲ τρία φράγκα. Οὐδεὶς θέλει διεσχιρισθῆ, ἐλπίζω. ὅτι οἱ Ἑλληνες ἐργάται λαμβάνουσι μεγαλύτερα ἢ κἀντα, μὲ τοὺς ἄγγλους καὶ τοὺς γάλλους βιομηχανικούς ἐργάτας ἡμερομίσθια.

Λαμβάνουσι δὲ μεγάλα ἡμερομίσθια οἱ ἐργάται οὗτοι, διότι εἶναι ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς συνήθεις ἐργάτας καὶ κυρίως διότι παράγουσι πολύ· δηλ. ἐὰν π. χ. γεωργικὸς ἐργάτης, λαμβάνων ἡμερομίσθιον τριῶν φράγκων, κάμνη ἐργασίαν, ἥτις θέλει παράξει 20, ὁ βιομηχανικὸς ἐργάτης, ὁ λαμβάνων ἡμερομίσθιον 10 φράγκων, θέλει κάμει ἐργασίαν ἀξίας 1000=20000 φράγκων· δὲν εἶναι δὲ ἡ σωματικὴ αὐτοῦ δύναμις ἥτις μόνη χρονι-

μοποιεῖται, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ διανοητική, διότι γινώσκων οὗτος καλῶς τὸν ὄργανισμὸν μηχανῆς τινες θυηθεὶς αὐτὴν νὰ ἐνεργῇ τακτικῶς καὶ ἐπιτυχῶς τὴν ἀποστολὴν της καὶ νὰ παράγῃ ἀφθόνως· οὕτω δὲ ὁ συνδυασμὸς τῆς ἐμψύχου ταύτης μηχανῆς—τοῦ ἀνθρώπου—μετὰ τῶν ἀψύχων μηχανῶν παράγει τὰ θαυμάσια τῆς θιομηχανικῆς ἔργασίας τῆς Εὐρώπης προϊόντα, τὰ διότια θλέποντες ἢ ἀκούοντες ήμετες μακρόθεν θαυμάζομεν, ἀλλὰ τὰ διότια καὶ οἱ ἡμέτεροι ἔργαται, διδασκόμενοι, θέλουσιν ἀποκατασταθῆ ἵκανοι νὰ παράγωσιν ἐπιτυχῶς ὡς οἱ Εὐρωπαῖοι. Οὕτω λοιπὸν ἔχοντος τοῦ πράγματος, νομίζω, διτὶ ηθελεν εἰσθαι μάλιστα εὐχῆς ἔργον νὰ εἰσαγθῇ καὶ παρ' ἡμῖν ἡ θιομηχανία αὕτη, ητὶς ἔκτος ὅλων τῶν εἰρημένων καλῶν, ἐπειδὴ μορρώνει νέον θιομηχανικὸν πληθυσμὸν, θέλει συντελέσει μεγάλως καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας· διότι ὁ νέος οὗτος πληθυσμὸς θέλει καταναλίσκει τὰ προϊόντα αὕτης, εἴτε διὰ νὰ τρχφῇ, νὰ ἐνδυθῇ κτλ. εἴτε καὶ μεταβάλων ταῦτα εἰς θιομηχανικὰ προϊόντα πρὸς ἐξαγωγὴν καὶ πώλησιν. Καθόσον ἀλλως σήμερον εἶναι μαθηματικὴ ἢ ἀληθεια, διτὶ ἡ θιομηχανία πλουτίζει τὴν γεωργίαν καὶ ἡ γεωργία πλουτίζει τὴν θιομηχανίαν, ὅπαν ἀμφότεραι καλλιεργῶνται ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ· διὰ τοῦτο ὁ Ἀγγλικὸς λαός εἶναι ὁ γεωργικότερος τοῦ κόσμου, διότι εἶναι συγχρόνως ὁ θιογηχανικώτερος καὶ ἐμπορικώτερος λαός τῆς οἰκουμένης.

«Ἐξ ὅλων δὲ τῶν θιομηχανιῶν ἐπικερδεστέρα ἀπεδείχθη ἡ τῆς μετατοιήσεως τοῦ Βάμβακος εἰς νήματα καὶ εἰς ύφασματα. Οἱ πρῶτοι ἀνακαλύψας τὸ μυστήριον τῆς κατασκευῆς κλωστικῶν μηχανῶν τοῦ Βάμβακος Ἀκρόβράϊτ (Ackwright) ἐκέρδισε διὰ μόνην τὴν ἐφεύρεσίν του 168 ἐκατομύρια φράγκα! Πλεῖσται δὲ, τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ σήμερον ἐπιφανῶν οἰκογενειῶν, δρεῖλουσι τὰ ἀμύθητα αὐτῶν πλούτη εἰς τὴν θιομηχανίαν τῆς Βαμβακουργίας. Καὶ αὐτὸς ὁ ἐνδοξός Ρόβερτος Πήλη ἔλαβεν εἰς κληρονομίαν κολοσσίαν περιουσίαν (ἀναβίβαζομένην ὑπὸ τινῶν εἰς 60 ἐκατομ. φράγ.) ἦν ἐκέρδισεν διπάτηρ αὐτοῦ ἐκ θιομηχανικῶν κατατημάτων τῆς Βαμβακουργίας. Ἀλλοτε ἐφυλάττετο ἀπόκρυφον τὸ μυστήριον τῆς κατασκευῆς τῶν νηματοκλωστικῶν μηχανῶν, ἀλλὰ σήμερον, ἀφοῦ πρὸ πολλοῦ ἥδη ἔληξεν ἡ προθεσμία τοῦ προνομίου τῶν πρώτων ἐφευρετῶν καὶ τελειοποιητῶν τῶν κλωστικῶν μηχανῶν, πᾶς τις δύναται νὰ κατασκευάσῃ ἢ καὶ ν' ἀγοράσῃ τὰς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης κατασκευαζομένας ἀπὸ πολλοῦ ἥδη μηχανὰς ταιαύτας.

«Ἔμετις δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἀφθονον τὴν πρώτην ὕλην,—τὸν
(ΜΕΛΙΣΣΑ ΑΘΗΝΩΝ. Τόμος Β').

βάμβακα καὶ ἔργάτας εύφυεις καὶ ἐπιμελεστάτους. Δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν καὶ σίδηρον καὶ ἄνθρακας, ὃν δὲν στερεῖται τὸ ἡμέτερον ἔδαφος, ἢ τούλαχιστον ἔχομεν ποταμοὺς καὶ ἄλλας πηγὰς δυναμένας νὰ κινήσωσι τοιαῦτας μηχανὰς, καὶ ἐπομένως δυνάμεθα γὰ ἀμπλώμεθα εἰς ταῦτα πρὸς τοὺς Ἀγγλους· διατὶ λοιπὸν νὰ μὴ σκεφθῶμεν περὶ εἰσαγωγῆς τῆς πλουτοφόρου ταύτης βιομηχανίας;

«Καὶ τοι οὕτως ἐκφράζομαι, ἔχω δύως προαίσθησιν ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην πολλοὶ σκέπτονται περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος. Οἱ Ἑλλῆν ἔχει μέγα κερδοσκοπικὸν πνεῦμα, εἰναι ἀδύνατον ἐπομένως νὰ διαφύγῃ τὴν ὁξυδέρκειάν του ἢ παροῦσα εὔνοϊκὴ περίστασις, καθ' ἣν ὁ μὲν βάμβακος τοσοῦτον ὑπετιμήθη, τὰ δὲ βαμβακερὰ νήματα καὶ ύφασματα πωλοῦνται καὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος εἰς τιμὰς ὑπερβολικάς. Ἐταιρίᾳ τις διὰ μετοχῶν, εἰς ἣν νὰ λάβωσι μέρος καὶ ὅλοι οἱ βαμβακοκόμοι προσφέροντες εἰς πληρωμὴν τῶν μετοχῶν, δύ εἶχουσιν ἀπώλητον βάμβακα, εἴγαι ἡ μόνη σωτηρία, διότι ὅχι μόνον θέλουσιν οὕτω σωθῆι οἱ ὑπὲ καταστρόφης ἀπειλούμενοι σήμερον Ἑλληνες βαμβακοκόμοι, ἀλλὰ θέλει γίνει ἀφορμὴ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς πλουτοφόρου βιομηχανίας τῆς βαμβακουργίας. Θέλει ἀφεύκτως εὐδοκιμήσει ἡ βιομηχανία αὕτη, διότι, ἐκτὸς ὅλων τῶν ἄλλων, οἱ Ἑλληνες εἰσὶν ικανοὶ νὰ προάξωσι τοιαῦτας ἐπιχειρήσεις, διευθύνοντες αὐτὰς μὲ τὸ πνεῦμα τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς δραστηριότητος, τὸ ὄποιον τοὺς χαρακτηρίζει· μάρτυρες τῶν λόγων τούτων ἔστωσαν τὰ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιῇ βιομηχανικὰ καταστήματα, τὰ ὄποια καὶ διοικοῦνται καλῶς καὶ προοδεύουσι θαυμασίως.

«Ἄλλα πῶς ἐξηγεῖται ἡ σημερινὴ ἔκπτωσις τῆς τιμῆς τοῦ βάμβακος; Πολλὰ ἔγραφησαν περὶ τούτου εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας, ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ φαίνεται μᾶλλον τῶν ἄλλων πειθοῦ εἰναι ὅτι οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐμποροὶ ἔκαμαν ἐσπευσμένως μεγάλας προμηθείας βάμβακος ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ίδιως ἐκ τῶν Ἰνδῶν, ἀλλ' ἐνῷ πρὸ τοῦ πολέμου τῆς Ἀμερικῆς διά τοῦ βάμβακος μετασχηματισμένου εἰς γήματα καὶ ύφασματα, τὰ ὄποια ἔστέλοντο εἰς δῆλην τὴν ὑφήλιον, σήμερον ἡναγκάσθησαν οἱ ἐμπορευόμενοι τὸ προϊόν τοῦτο νὰ πληρώνωσι τὴν τιμὴν αὐτοῦ, οὐχὶ διὰ νημάτων καὶ ὑφασμάτων ὡς πρότερον, ἀλλὰ τοῖς μετρητοῖς, διότι οἱ παραγοντες αὐτὸς ἀγαπολικοὶ λαοὶ κάμνουσι μικρὰν χρῆσιν τῶν βιομηχανικῶν ταύτων πραιόγυτων τῆς βαμβακουργίας· τοῦτο ἔφερε

μεγάλην ἐλάττωσιν τοῦ μεταλλικοῦ εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Λονδίνου, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ὄψις τοῦ τόκου τῆς Ἀγγλικῆς τραπέζης, κλ. ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν οἱ ἐργοστασιάρχαι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡλάττωσαν τὸν ἀριθμὸν τῶν Βιομηχανικῶν ἐργατῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔπαυσαν νὰ ἀγοράζωσι βάμβακα, μηδὲ ἔχοντες χρηματικὸν διαθέσιμον νὰ τὸν πληρωσωσιν, οὕτε ἀποθήκας κενᾶς, ἐν αἷς νὰ τὸν ἐναποθέσωσιν· οὕτως ἐξηγεῖται ἡ σημερινὴ κρίσις καὶ ἀζητησία τοῦ βάμβακος· καὶ πολλὰ ἀλλα, βέβαιως συντέλεσαν εἰς παραγωγὴν τῆς κρίσεως ταῦτης, ἀλλ' ἡ σπουδαιότερα αἰτία φαίνεται πάντως ὅτι εἶναι ἡ Ἑλλείψις τοῦ μεταλλικοῦ.

«Τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ἀτινα παριστῶσιν αἱ ἐν τῷ καιμάνῳ παρεντεθεῖσαι εἰκόνες, δὲν δύνανται, ἀναμφιβόλως, νὰ μεταχειρισθῶσιν ὅλα σημερον οἱ Ἕλληνες βαμβακοκόμοι, ἀλλ' ἐκρίθη εὔλογον νὰ γίνωσιν αὐτοῖς γνωστὰ τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα ἵνα ἐννοήσωσι καλῶς, τούλαχιστον οἱ μεγάλας βαμβακοκομίας ἐπιχειρίζομενοι, ἐν ὅλῃ τῇ λεπτομερείᾳ τῶν τὸ σύνολον τῶν ποικιλλῶν ἐργασιῶν τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ καλλιέργεια τοῦ βάμβακος διὰ νὰ ὑπάρξῃ παραγωγὴ ἀρθρονος καὶ ἀποζημιωτικὴ τῶν ἀτρύτων κόπων καὶ τῶν μεγάλων δαπανῶν αὐτῶν, καὶ διότι φρονοῦμεν ὅτι ὅλιγον κατ' ὅλιγον πρέπει νὰ γίνῃ χρῆσις τῶν ἐργαλείων τούτων καὶ πάρ' ἥμεν.

«Καὶ δὲν περιωρίσθημεν εἰς τοῦτο μόνον, ἀλλὰ μεταφράσαντες προσεθέσαμεν, εἰς τὰ δοκίμια τῆς Ἀγγλικῆς ἐταιρίας, τρεῖς ἔτη μικρὰς πραγματείας, τὰς ὑπὸ τὰ στοιχ. Α. Β. καὶ Γ. Ἑργανοθέντες αὐτάς ἐκ πηγῶν σπουδαίων, ὡς ἐν ἐκάστη φαίνεται ἐπράξαμεν δὲ τοῦτο διότι τὰ δοκίμια ὀμιλοῦσε μόνον περὶ τῆς ἐν Ἀμερικῇ καλλιέργειας τοῦ βάμβακος καὶ τοσος ὑπολάβη τις ὅτι αἱ ὁδηγίαι καὶ αἱ παρατηρήσεις αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐφαρμογὴν ἐν Ἐλλάδι· ἡ ἀνάγγωσις ὅμως καὶ τῶν τριῶν τούτων πραγματειῶν θέλει πείσει, ὅτι οἱ γενικοὶ κανόνες εἰσὶν ἐφορμοστέοι πανταχοῦ, ἀλλ' ἔκαστον κλίμα καὶ ἕδαφος ἔχει ἀνάγκην καὶ ἴδαιτέρας τινὸς σπουδῆς, ἥτις ἀποφασίζει καὶ περὶ τῶν τροποποιήσεων αἵτινες δύνανται νὰ ἐπενεχθῶσιν εἰς τὰς γενικὰς περὶ καλλιέργειας ἀρχὰς· συγχρόγως δὲ ἐκ τῆς ἀνάγγωσις τῶν πραγματειῶν τούτων θέλουσιγ ἐννοηθῆ καλήτερα καὶ ὅσα εἰσὶ δυσνόητα ἢ κακῶς ἐκπεφρασμένα ἐν τοῖς δοκιμοῖς.—ἴδιως δὲ τὰ περὶ τῆς καλλιέργειας τοῦ εἰδους Sea-

Island πρέπει νὰ ἀναγνωσθῶσι καὶ νὰ ἐννοηθῶσι καλῶς διότι ἔξ αὐτῶν οἱ ἔλληνες Βαμβακούμοι τῶν παραλίων θέλουσι μεγάλως ὥφεληθῆ. Οἱ κανόνες τῆς καλλιέργειας ἐν γένει ἐφαρμόζονται ἀπαραλλάκτως καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ βάμβακος, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ βαμβακοσπορὰ πρέπει νὰ γίνῃ εἰς γῆν παραλίαν, παχείαν καὶ δυναμένην νὰ ποτίζηται τὸ θέρος πρὸ πάντων δὲ ἡ ἔκλογὴ τοῦ σπόρου ἀπαίτει μεγάλην προσοχήν εἰς τὰς ὄχθας τῆς λεκάνης τῆς Μεσογείου μόνη ἡ Ἀλγερία ἐπειδόθη σπουδαίως εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ Sea-Island καὶ ἀπέκτησεν ἦδη λαμπρὰ ἀποτελέσματα, καίτοι στερεῖται ὕδατος καὶ ύποφέρει μεγάλως ἀπό τε τὸν ἀνεμὸν τῆς ἐρήμου δυτικούς, καυστικότατος ὡν, δταν πνέη καταφλέγει πεδιάδας ὀλοκλήρους καὶ ἀπὸ τὸν δυτικὸν ἀνεμὸν ἔξ οὗ, ψυχροτάτου δύντος, παγώνουσιν αἱ φυτεῖαι. Ἐπέρχονται δὲ συχνὰ καὶ διαρκῆ ξηρασίας ἔτη τὰ ὅποια φέρουσιν εἰς ἀπελπισίαν τοὺς κατοίκους τῆς γαλλικῆς ταύτης ἀποικίας, προσθετέον δὲ εἰς ταῦτα τὴν ἀγριότητα τῶν ιθαγενῶν καὶ τὰς συχνὰς αὐτῶν στάσεις καὶ ἐπαναστάσεις. Πρὸς τοιαύτην ἀντίζηλον δύναται θεβαίως νὰ συναγωνισθῇ ἡ Ἑλλὰς, ἔχουσα κλίμα μὲν καλύτερον τοῦ τῆς Ἀλγερίας, γαίας δὲ εὐφοριωτάτας μὲ ποταμοὺς ἀενέδους, ὡς ἡ Φθιώτις, ἡ Λεβαδεία, ἡ Εύβοια, ἡ Μεσσηνία, ἡ Ἡλεία, ἡ Ἀκαρνανία κλπ. καὶ μὴ μαστιζομένη ἀπὸ τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους ἀνέμους, οὓτε ἀπὸ διηνεκῆ ξηρασίαν· τούτων λαμβανομένων ὑπὸ δψιν δύναται τις θαρράλεως νὰ θεβαιώσῃ ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἡ κυρίως κατάλληλος χώρα διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ Sea-Island.

«Εἰς δσα εἰπομεν ἦδη περὶ τῆς Ἀλγερίας πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι καὶ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ Sea-Island ἐν Ἀλγερίᾳ, διότι προσεκήρυξε καὶ χορηγεῖ μεγάλα δραβεῖα οἷον δ μὲν αὐτοκράτωρ τὸ μέγα ἐτῆσιον ἔξ 100 χιλιάδων φράγκων, πολλὰ δὲ ἂλλα δραβεῖα ἐνθαρρυντικὰ ὑπάρχουσιν, ἤτοι 10 μὲν ἐκ φράγκων 100—500, 2 δὲ ἐκ φρ. 200—1000, καὶ ἂλλα ἐκ φρ. 1000—2000 καὶ 5000 φράγκων. (Auguste Heuzé et Revue des Deux Mondes). Δίκαιον νὰ θεωρήσωμεν ὡς καλὸν οἰωνὸν τὴν προτάσει τοῦ νῦν Κυρίου θπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν ἀπονομὴν ἐνθαρρυντικῶν παρασήμων πρὸς τοὺς διευθυντὰς τῶν ἐν Πειραιεῖ Βιομηχανικῶν καταστημάτων, καὶ νὰ μὴ ἀμφιθάλωμεν ὅτι περὶ τε τῆς γεωργίας καὶ τῆς Βιομηχανίας ἐν γένει σκέπτονται ἦδη καὶ ἐνεργοῦσι σπουδαίως οἱ σήμερον κυνηγῶντες.

«Περὶ τοῦ μακροίνου Βάμβακος ὡμιλήσαμεν ἥδη ἐν ἔκτάσει, ἵσως ὅμως δὲν εἶναι ἀπὸ σκοποῦ νὰ εἴπωμεν καὶ διατὶ ἡ μεγάλη αὕτη τιμὴ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ Βάμβακος. Οἱ Ήευζέ λέγει ὅτι διὰ τοῦ Βάμβακος τούτου κατασκευάζουσι τὰ τούλια, τὰς μουσουλίνας, τὰ ωραῖα περιάλια καὶ τὰ ὁδοντωτὰ (δαντέλαις)· τὸ νῆμα τῆς πρώτης αὐτοῦ ποιότητος ἐπωλεῖτο, πρὸ τοῦ ἀμερικανικοῦ πολέμου, πρὸς 400 ἔως 800 φράγκα τὸ χιλιόγραμμον (τὰ 312 ἑλληνικὰ δράμια), τὸ δὲ νῆμα μὲν τὸ ὅποιον κατασκευάζουσι τὰ ὁδοντωτὰ ἐπωλεῖτο μέχρι 5000 φράγκων τὸ χιλιόγραμμον· κατὰ δὲ τὴν καθολικὴν ἐγκυλοπαιδείαν (encyclopédie universelle) τὰ διὰ τοῦ νήματος τούτου κατασκευάζομενα τούλια tules ἐνασχολοῦσι 250,000 ἀνθρώπων, οἵτινες παράγουσι προϊόντα ἀξίας 130 ἑκατομμυρίων φράγκων.

«Ἡ Βαμβακουργεία, λέγει ἡ ἀνωτέρω καθολικὴ ἐγκυλοπαιδεία, εἰσῆχθη κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν, ἀλλ᾽ ἥρχισεν αὕτη νὰ προοδεύῃ ἀφ' ὅτου ἐφευρέθησαν αἱ νηματοκλωστικαὶ μηχαναὶ, αἵτινες ἐτελειοποιήθησαν ἀπὸ τὸν Ἀρχεράϊτ· ἐπειδὴ δὲ αἱ μηχαναὶ αὔται κατασκευάζονται σήμερον πανταχοῦ τῆς Εύρωπης δι' αὐτὸν ἐσυστήθησαν καὶ εἰς διάφορα ἔθνη νηματοκλωστεῖα καὶ ὑφαντουργεῖα, ἤτοι ὑπάρχουσι σήμερον ἐν Ἀγγλίᾳ, Γαλλίᾳ, Φρασίᾳ, Πρωσίᾳ, Αὐστρίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἰσπανίᾳ καὶ Ἐλβετίᾳ, ὑπάρχουσι δὲ τοιαῦτα πολλὰ καὶ ἐν Κίνᾳ. Ἡ βιομηχανία αὕτη ἐνασχολεῖ, κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς, 5 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων καὶ ἐκ τούτων πάλιν 3 ἑκατομμύρια μόνη ἡ κατεργασία τοῦ Βάμβακος· ἡ ἀξία τῶν μὲν Βαμβακουργικῶν μηχανῶν ὑπολογίζεται εἰς 5 δισεκατομμύρια φράγκων, καὶ εἰς 3 τούλαχιστον δισεκατομμύρια τὰ ἐτήσια προϊόντα τῆς Βαμβακουργείας· ἡ δὲ κατανάλωσις τῶν προϊόντων τούτων αὐξάνει, διότι εἰσὶν εὐθηνότερα καὶ ὑγεινότερα διὰ τὸν ἀνθρωπὸν· ἥθελεν εἰσθαι ἐπομένως μωρία νὰ ἔχωμεν ἀμφιβολίας περὶ τῆς προσεχοῦς συστάσεως ἐν Ἑλλάδι· Βαμβακουργείων, ἀφοῦ ἔχομεν τὴν πρώτην ὕλην καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μέσα διὰ νὰ συναγωνισθῶμεν ἀξιομάχως πρὸς τὰ εὐρωπαϊκὰ καταστήματα· φρονοῦσι τινὲς ὅτι ἡ Ἀγγλία δὲν θέλει ἀνεχθῆ δῆθεν τὴν παρ' ἡμῖν εἰσαγωγὴν τῆς βιομηχανίας ταύτης καὶ ὅτι διὰ μεγάλης δῆθεν ὑποτιμήσεως τῶν Βαμβακουργικῶν προϊόντων τὴς θέλει καταστρέψει τὴν ἐπιχείρησίν μας, ὡς νὰ ἥτο ποτὲ δυνατόν τοῦτο, ἀφοῦ ὅλα σχεδὸν τὰ πολιτισμένα ἔθνη ἔχουν τοιαῦτα καταστήματα·

τοιαύτας ὑποψίας δύνανται νὰ ἔχωσιν ὅσοι δὲν γνωρίζουσιν ἀρχούντως τὸν ἄγγλικὸν λαόν, διότι τὸ μεγάθυμον ὄντως καὶ εἰς πάντα φιλελεύθερον ἄγγλικὸν ἔθνος δὲν ἔχει, σήμερον μάλιστα, τοιαύτας ἀποκλειστικάς ιδέας· συναγωνισμὸς θεβαίως θέλει ὑπάρξει πρὸς ὅλων τῶν ἔθνων τὴν Βαμβακουργίαν, ἀλλ' ἡμεῖς τίμεθα εἰς θέσιν καλητέραν διὰ νὰ τὸν ἀναλάβωμεν μετ' ἐπιτυχίας.

«Ἐν τέλει δίδομεν τὴν εἰκόνα τῶν σπόρων καὶ τῶν ἴνῶν ἔκάστου εἰδούς τοῦ Βάμβακος, ἐξ ἣς θέλουσι πληροφορθῆναι οἱ ἀναγνῶσται τῆς παρούσης, διτὶ μετὰ τὸν Sea-Island τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ὁ τῆς Αἰγύπτου, ὅστις ὀνομάζεται καὶ Iumel ἐκ τοῦ ὀνόματος γάλλου τινὸς, ὅστις πρῶτος ἔφερε τοῦτον ἐκ τῆς ἐν Ἀμερικῇ Γεωργίας· ἔνεκεν ὅμως τῆς ἐλλείψεως τῶν δεουσῶν περιποιήσεων, ὁ σπόρος οὗτος κατήντησεν ἥδη κατώτερος, ἀλλ' εἶναι πάντοτε ὁ πρῶτος ἐκ τῶν δευτερεύοντων, εἰδῶν. Θέλουσιν ἐπομένως πράξει καλῶς οἱ ἔλληνες Βαμβακοκόμοι νὰ σπείρωσι τὸν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἀγορασθέντα καὶ μετακομισθέντα ἥδη ἐνταῦθα σπόρον τῆς Αἰγύπτου, διότι δεόντως περιποιούμενος οὗτος θέλει δώσει ἐσοδείαν ἀφθονον καὶ τιμιωτέραν τῶν ἄλλων μετὰ τὸ Sea-Island εἰδῶν.

«Τσεροφραφον Α'. Ἡτον ἥδη ὑπὸ τὰ πιεστήρια ἡ παροῦσα ὅταν ἀνέγνωμεν τὰ ἔξης ἐν τῷ χρόνῳ τῆς Ἅγγλίας. «Μανθάνομεν, ὅτι ἑταῖρία ἐσχηματίσθη ἐν Ἅγγλᾳ διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τῆς καλλιεργείας τοῦ Βάμβακος ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐπιτροπὴ στέλλεται ἐκεὶ διὰ νὰ λάβῃ 400 χιλιάδας στρέμματα γαιῶν πρὸς τοῦτο.» Εὐχόμεθα νὰ πραγματοποιηθῇ τοῦτο, πρῶτον μὲν διότι ἡ ἑταῖρία αὕτη θέλει εἰσάξει τὴν χρῆσιν τῶν ἀρότρων καὶ λοιπῶν μηχανῶν διὰ τὴν καλλιεργείαν τοῦ Βάμβακος ἐξ ὧν θέλομεν μεγάλως ὠφεληθῆ καὶ δεύτερον διότι ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης θέλουσι πεισθῆ πάντες περὶ τῆς ἐν τῷ προλόγῳ ἐκφρασθείσης ἀληθείας, ὅτι δηλ. ἡ θέσις τοῦ Βάμβακος δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀπελπιστικὴ ὡς ἐνασμενίζονται νὰ τὴν παραστήσωσιν οἱ ἐν Ἅγγλᾳ ἐμπορευόμενοι αὐτὸν, διότι ἄλλως δὲν ἥθελε γίνεσθαι τόση προσπάθεια πρὸς ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας αὐτοῦ ὑπ' αὐτῶν ἰδίων Ἅγγλων.

«Β'. Ἐμπειρος Βαμβακοκόμος φρονεῖ ὅτι δύναται νὰ ἐπέλθῃ μεγάλη οἰκονομία εἰς τὰ ἔξοδα, εάν, ὅταν ἐνεργῶσι τὰ πρῶτα σκαλίσματα, σκαλίζωσι κατ' ἀρχὰς μόνα τὰ φυτὰ τοῦ Βάμβακος, δηλ. πέριξ ἔκάστου φυτοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ὀλόκληρον τοῦ

ἄγρον τῆς Βαμβακοσπορᾶς. Ἐπειδὴ τῷ ὅντι κατ' ἀρχὰς τὰ βαμβακόφυτα, ως μικρὰ, κατέχουσιν ὄλγον τόπον ἔχουσιν ἀνάγκην καὶ δλίγης τροφῆς καὶ δύνανται νὰ ἀφεθῶσι τὰ παράσιτα χόρτα, τὰ ὄποια καὶ αὐτὰ δὲν εἶναι πολὺ μεγάλα· διὸν δὲ τὰ φυτὰ τοῦ βαμβακος ἀναπτυχθῶσι τότε θέλει γίνει ἐντελές σκαλίσμα (εὔχης ἔργον νὰ γίνη τοῦτο διὰ τοῦ ἀρότρου) τὸ δόποιον θέλει καταστρέψει δλα τὰ χόρτα, ἀτινα παραχωρόμενα εἰς τὴν γῆν θέλουσιν ἀνταποδώσει εἰς αὐτὴν, μετὰ τόκου, τὴν δόποιαν ἐξ αὐτῆς ἐλαβον τροφήν.

«Συνιστῶμεν τὸ ἀνωτέρω εἰς τοὺς ἡμετέρους βαμβακοκόμους διὰ νὰ τὸ δοκιμάσωσιν ἐν σμικρῷ κατ' ἀρχὰς, διότι ζωσ δυνηθῶσιν οἵτω νὰ ἐπιτύχωσι μεγάλην οἰκονομίαν εἰς τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας.»

Κ. ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ.

Πρὸς τὸν Νομάρχα καὶ Ἐπάρχον τοῦ Κράτους.

Σᾶς ἀποστέλλομεν ἀντίτυπα τῆς δαπάνης τοῦ ἐφ' ἡμᾶς ὑπουργέου ἐκδοθείσης πραγματείας περὶ καλλιεργείας τοῦ βαμβακος διὰ νὰ τὰ διανείμετε δωρεὰν εἰς τοὺς ἀποδειγμένως ἐνασχολουμένους, ἢ προτιθεμένους νὰ ἐνασχοληθῶσιν εἰς τὴν καλλιεργείαν τοῦ τόσῳ ὠφελίμου δσῷ καὶ ἐπικερδοῦς τούτου προϊόντος τῆς γεωργίας.

Ἐκ τῶν ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτη περιεχομένων δόηγιῶν, αἱ χρήσουσαι σπουδαιοτέρας μελέτης εἰσὶν ἡ περὶ τὴν καλλιεργείαν τῶν βαμβακοφύτων διὰ τοῦ ἵπποσκαλιστηρίου, (εἰδὸς μικροῦ ἀρότρου, συρομένου δὲ ἐνὸς ἵππου,) καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ σπόρου. Καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὸ πρῶτον οἱ νοημονέστεροι καμβακοκόμοι θέλουν θεβαίως πεισθῆ, διὰ τοῦ ἀρότρου οἰκονομεῖται δχι μόνον ἡ μεγάλη διὰ τὰ σκαλίσματα καὶ τὴν λοιπὴν καλλιεργείαν δαπάνη καὶ ἡ ἐλλειψὶς ἐργατικῶν χειρῶν ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁ πολύτιμος καιρὸς, διότι διὰ τοῦ ἵπποσκαλιστηρίου ὁ βαμβακοκόμος δύναται ἐν δέοντε καὶ ταχέως νὰ ἐνεργῇ πάντοτε τὸ σκαλίσματα κλπ. Τὸ ὑπουργεῖον δὲ, σπως ἐκ πληρώσῃ τὴν ἀνάγκην αὐτὴν τῆς παρ' ἡμῖν εἰσαγωγῆς καὶ χρήσεως τῶν γεωργικῶν τούτων ἐργαλείων ἔφερε πρὸ πολλῶν ἐτῶν τοιαῦτα καὶ διένειμεν εἰς πολλοὺς, ἀλλὰ σήμερον ἡ προμήθεια αὐτῶν διευκολύνθη ἔτι μᾶλλον, διάτι τὸ ἐν Πειραιεῖ Ἑλ-

ληνικὸν σιδηρουργεῖον τοῦ κυρίου Βασιλειάδου καὶ συντροφίας κατασκευάζει τοιαῦτα ἔργα λεῖαι· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τοῦ σπόρου οἱ βαμβακούμοι πρέπει νὰ ἐπιστήσωσι πολὺ εἰς τοῦτο τὴν προτοχὴν των.

Ως γνωστὸν ὑπάρχουσι δύω μεγάλα γένη βάμβακος, ὁ μακρόνος ἢ μακρόνημος (*longue Soie*) καὶ ὁ κοντόνος ἢ κοντόνημος (*Courte-Soie*).

Τὸ μὲν πρῶτον εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ εὐγενέστερον καὶ τὸ δόποιον ἐλπίζομεν, ὅτι προσεχῶς εἰσαγόμενον θέλει εὐδοκιμήσει ἐν Ἑλλάδι, διότι ἀπαιτεῖ χυρίως παραλίαν καὶ θερμὸν χλίμα, προσόντα τὰ ὅποια πλεονάζουσι μάλιστα εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος.

Τὸ δὲ δεύτερον διαιρεῖται εἰς πολλὰ εἰδῶν, πρῶτον τῶν δοπίων εἶναι τὸ τῆς Αἴγυπτου ἢ *Jumel*. Περὶ τούτων δύναται νὰ πεισθῇ πᾶς τις, ὅχι μόνον ἀπὸ τὴν ἐν τῇ ἀποστελλομένῃ πραγματείᾳ σημειουμένην τιμὴν ὅλων τῶν εἰδῶν τοῦ βάμβακος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς σημειώσεις τῆς ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῆς Εὐρώπης τιμῆς αὐτῶν, τὰς ὅποιας δημοσιεύουσιν ὅλαις αἱ ἐφημερίδες. Οἱ βάμβακοι τῆς Αἴγυπτου κατάγεται ἀπὸ σπόρου τοῦ *longue Soie* ἢ *Sea-Island*, τὸν δόποιον ὁ γάλλος *Jumel* ἔφερεν ἐκ τῆς ἐν Ἀμερικῇ ἐπαρχίας τῆς Γευργίας εἰς τὴν Αἴγυπτον, μετήλαξε δὲ δι' ἔλλειψιν τῆς δεούσης περιποιήσεως πολὺ, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἔχων δύναται νὰ βελτιωθῇ καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, ἐὰν καλλιεργηθῇ δεόντως.

Τὸ ύφ' ἡμᾶς ὑπουργεῖον ταῦτα ἔχον ὑπ' ὅψιν καὶ μὴ δυνάμενον νὰ προμηθεύσῃ ἐφέτος τὸν σπόρον τοῦ *Sea-Island*, παρήγγειλε τὴν ἀγορὰν τοῦ Αἴγυπτιακοῦ πρὸς εὔκολίαν τῶν βαμβακούμων. Η ἀγοραίᾳ τιμὴ τοῦ σπόρου εἶναι μηδὲν ἀπέναντι τοῦ ἀποκτηθησούμενου ἀποτελέσματος κατά τε τὴν ποιότητα καὶ κατὰ ποσότητα, θέλετε ἐπομένως εὐεργετήσει τοὺς βαμβακούμους ἐὰν τοὺς πείσητε νὰ προτιμήσωσι τὸν βαμβάκον τῆς Αἴγυπτου ἀπὸ πάντα ἄλλον τῶν μικροίνων βαμβάκων, διότι οὗτος, ἐὰν δέοντως καὶ κατὰ τὰς δόηγίας καλλιεργηθῇ, θέλει παράξεις ἀσυγκρίτῳ λόγῳ πολλαπλασίαν συγκαμιδὴν καλπτέρας καὶ ἐπιχερδεστέρας ποιότητος βάμβακος. Προστίθεμεν ἐπὶ τέλους τὴν παρατήρησιν ἡτις ἔχει οὐσιωδεστάτην ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὴν ἔγκαιρον ὡρίμασιν τῶν καρυκείων τοῦ εἰδούς τούτου τοῦ βάμβακος καὶ ἡτις πρέπει νὰ χρημάτισῃ ὡς ἀπαράβατος δόηγία εἰς τοὺς βαμβακούμους, ὅτι τὸ φύτευμα τοῦ αὐτοῦ

είδους πρέπει νὰ ἐνεργῆται ὅσον τὸ δυνατὸν πρωϊμώτερον, ὅπως δύναται νὰ ὡριμάζῃ πρὸ τῶν ἐπερχομένων ἀδιακόπων ὑετῶν τοῦ φθινοπώρου, καὶ σᾶς παραγγέλλομεν νὰ δώσητε πλήρη δημοσιότητα εἰς τὴν παροῦσαν μας.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 31 Μαρτίου 1865.

‘Ο ‘Τπουργός

Α. Α. Χ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ.

Α. Φεταλίδης.

‘Η ἐν Σύρῳ ἔταιρία τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἡμεροβίου.

Ωμιλήσαμεν ήδη περὶ τῆς ἔταιρίας ταύτης καὶ εὐχαριστούμεθα βλέποντες ὅτι προσκίνει αἰσίως¹ αἱ ἄρχαι ἡμῶν περὶ τῶν καλῶν τὰ ὁποῖα φέρουσιν οἱ συνεταιρισμοὶ εἰσὶ γνωσταὶ τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Μελίσσης, ὥστε δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ μακρυγορήσωμεν αὖθις. Ἐπειδὴ δημως ὑπάρχουσιν ιδέαι ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς ὑπάρχεως τῶν τελωνείων μεταφέρομεν εἰς τὰς στήλας τῆς Μελίσσης τὸν περὶ καταργήσεως αὐτῶν λόγον, δην ἔξεφώνησεν ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τῶν μελῶν τῆς ἔταιρίας ταύτης ὁ Κ. Σιγαλός, ἀπεκδεχόμενοι τὰς παρατηρήσεις τῶν ἀντιφρονούντων.

«Ἀξιότιμοι Κύριοι !

Ἄς συγχαρῶμεν ἀλλήλους ἐπὶ τῇ προθύμῳ συστάσει καὶ τῷ μέχρι τοῦδε καλῇ ὑποδοχῇ τῆς ἔταιρίας μας.

Τὰ εὐχαριστα ταῦτα σημεῖα ἐν ᾧ ἐνθαρρύνουσιν ἡμᾶς ἐπιδιώκοντας ἔθνικὸν σκοπὸν, εὐαγγελίζονται συνάμα νέαν τάξιν πραγμάτων καὶ ἀριθμήλως καταδεικνύουσιν ὅτι εἰσήλθομεν εἰς δόδον λογικῆς καὶ νομίμου ἐνεργείας, δι’ ἣς εὐοδοῦνται ἀνευ κινδύνων αἱ δίκαιαι ἐπιθυμίαι ἐνδει ἐλευθέρου, ὡς τὸ ἡμέτερον, ἔθνους.

Αἱ προκηρυχθεῖσαι ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ διηγέραι στεφανούμεναι ὑπὸ τῆς πείρας ἡμπορικαὶ ἐλευθερίαι εἰναι ὁ σκοπός, δην ἐπιδιώκει ἡ ἔταιρία μας.